ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 104, Mayıs 2020, s. 162-178

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.42981>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

24.04.2020

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

29.05.2020

Dr. Öğr. Üyesi Zeynel TURAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
Türk Halk Oyunları Bölümü
zeynelturan@hotmail.com

SAHNE SANATLARINA DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE HALK OYUNLARIYLA İLGİLENEN BİREYLERİN ETİK DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ

Öz

Bu araştırmada, halk oyunları dansçılarının Danstaki Etik Değer davranışlarının çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu halk oyunları faaliyetlerine katılan, farklı yaş ve meslek gruplarına mensup 405 kadın ve 330 erkek (n=735) oluşturmaktadır. Çalışma, Afyon (n=38), Antalya (n=61), Artvin (n=87), Burdur (n=52), Bursa (n=36), Eskişehir (n=75), Isparta (n=50), İzmir (n=126), Kayseri (n=37), Kütahya (n=47), Samsun (n=69), Van (n=58) olmak üzere gönüllü 735 dansçı ile tamamlanmıştır. Çalışmaya ait veriler, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının Güz dönemi sömestr tatilinde (Ocak 15- Şubat 10) elde edilmiştir. Araştırmada, Taşkiran ve diğ. (2009) tarafından geliştirilmiş ve toplam 21 maddeden oluşan “Danstaki Etik Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (sürüm 20.0) ile analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Analizlerde Non-Parametrik testlerden Mann Whitney-U, Kruskal Wallis ve Psot-Hock- Tamhane testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre araştırmaya katılan halk oyunları dansçılarının danstaki etik değerlere yönelik davranışlarının yüksek ($\bar{x}=4,15$) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre halk oyunları dansçılarının, dansta kabul gören etik değerlere uygun davrandığı ve danstaki etik değer davranışlarının “yeterli düzeyde” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Türk Halk Oyunları, Sahne Sanatları, Dans, Etik Değerler, Halk Dansları.

INVESTIGATION OF THE ETHICAL VALUES OF FOLK DANCERS IN THE TRANSFORM PROCESS TO SCENE ARTS

Abstract

This research investigates whether or not the ethical value behaviors in dance levels of folk dancers differ based on various factors. The study group of the research consists of 405 women and 330 men (n = 735) of different ages and professions who participated in folk dances activities. The research was conducted through voluntary participation of Afyon (n=38), Antalya (n=61), Artvin (n=87), Burdur (n=52), Bursa (n=36), Eskişehir (n=75), Isparta (n=50), İzmir (n=126), Kayseri (n=37), Kütahya (n=47), Samsun (n=69), Van (n=58). The data of the study were obtained during the semester of the 2019-2020 academic year. In the research, the "Ethical Values in Dance Scale", which was developed by Taşkiran et al (2009) and consists of 21 items, was used. The data obtained in the study were analyzed and evaluated with SPSS (version 20.0). Non-parametric tests, Mann Whitney-U, Kruskal Wallis and Post-Hoc-Tamhane tests were used in the analysis. According to the results of the research, it is seen that the dancers of folk dances participating in the research towards ethical values in dance are high ($\bar{x} = 4.15$). According to these results, it has been concluded that folk dancers are acting in accordance with the ethical values accepted in the dance and that the ethical values in the dance are "sufficient".

Keywords: Turkish Folk Dance, Performing Arts, Ethical Values, Folk Dance

GİRİŞ

Türk halk oyunları, Türk folklorunun yöresel oyunlar, müzik, giysi ve süslenme gibi konularını kapsayan önemli bir yapıtaşdır. Türk halk oyunları çeşitliliği ve kapsamı bakımından farklı ülkelerdeki araştırmacıların ilgisini üzerinde toplayan folklorik olguların başında yer almaktadır. Öyle ki, alanda henüz derlemeleri yapılamamış birçok oyun, müzik ve giysi örnekleri vardır denilebilir.

Sahne sanatlarının bir dalı olarak Türk halk oyunlarının diğer sanat alanlarından en önemli ayırtıcı özelliği, ait olduğu toplumun kültürel karakterini, ritmik ve melodik kalıplarını, hareket yapılarını ve estetik anlayışını bünyesinde barındıran kültürel bir kimlik olmasıdır.

20.yy boyunca sahne sanatlarındaki gelişmelere bakıldığında, kültürel bir performans biçimi olan halk oyunlarının, diğer sahne sanatlarına da ilham verdiği ve "melez" tabir edilebilecek birçok dans gruplarının gelişmesinde de kaynak olduğu görülmektedir. 1937'de eski Sovyetler Birliğinde Igor Moiseyev tarafından kurulan " Moiseyev Dance Company" dans topluluğu dünya çapında bir üne sahip olduğu ve bu denli başarılı olmasındaki odak noktanın halk dansları olduğu açıkça söylenebilir. Öyle ki topluluğun başarısı dünya çapında ünlenmiş ve Türkiye de dâhil birçok ülkede benzer türden dans grupları oluşmaya başlamıştır. 1995 ve 1996 yıllarında kurulan Riverdance, Lord of the Dance ve 1999 yılında kurulan Sultans of the Dance ve hemen ardından 2000'li yıllarda kurulan Hürrem Sultan Dans Theatre ve Shaman Dance Theatre isimli dans toplulukları bunlara örnek gösterilebilir.

Geleneksel halk dansları adımlarının, bale gibi teknik danslar ile harmanlanarak, eğitilmiş dansçılar tarafından sunulması halk danslarına yeni bir bakışı da beraberinde getirmiştir. Yöresel halk oyunu adımlarının diğer dans türlerine ait hareketlerle birleştirilmesiyle oluşturulan bu yeni adımlara eklemeler veya çıkarmalar yapılarak, adım cümlelerinin uzatılması veya kısaltılması yoluyla sahneleme için üretilen müziğin bölümlerine göre yeniden düzenlenmektedir. Müzik, kostüm, makyaj, ışık, dekor gibi birçok görsel ve işitsel değişiklikle birlikte geleneğinden ayrıştıran bu yeni dans modeli, farklı seyirci kitlesi tarafından da seyredebilir duruma gelmektedir. Prodüksiyon niteliğinde oluşturulan bu katkılar, Türk halk oyunlarının sahne sanatlarına dönüşümünde bir gerekliliktir.

Gelenekte dansçının o anki ruh hali ve coşkusu ile doğaçlama çeşitlenebilen danslar, sahneleme aşamasında organize olmuş yapılara dönüşmektedir. Hareket kalıplarının sıralanışı, hareketlerin genişliği/darlığı, keskinlik ve yumuşaklığı vb. özellikleri sanatçı tarafından belirli bir sisteme oturtularak sabitlenmektedir. Dans davranışının psiko-sosyal ve etno-estetik özellikleri, sahnelemeyi yapan sanatçının kişisel beğeni ve estetik anlayışı çerçevesinde şekillenmektedir (Okdan 2015).

Tüm bu güzel gelişmelerin yanı sıra, bilim ve teknolojinin gelişimi ve kolay erişilebilirliği sonucu başlayan kültürel değişimler, yerel olarak yaşatılan ve kökleri geçmişe dayanan oyun geleneğinin toplumsal işlevlerini zayıflamaktadır. Farklı kültürel etkilerle yeniden şekillenerek değişime uğramış ve yeni bir toplumsal kimlik kazanmış halk oyunlarımızın geleneğindeki bu çözümler, yöre insanı ve oyun öğretmenlerinin önce oyun kültürünü algılayıp yorumlamasında sonrasında da gösterim-performans alanında etkilerini göstermiştir. (Kurtişoğlu, 1998), “Sanatsal ortamı yaratmak için, araştırmacıların kişisel sanat anlayışları oyunları etkilemekte, kişisel estetik değer ve anlayışlarıyla sürekli bir değişime neden olmaktadır”.

Geçmişte halk oyunlarındaki rol modeller kuşkusuz oyunların geleneksel olarak icra edildikleri alanlardan seçilirdi. Oysa günümüzde özellikle büyük şehirlerde oyunların icra edildikleri geleneksel alanlar kalmamıştır. Bunun yerine halk oyunları dendiğinde kişilerin aklına spor salonlarında yapılan yarışmalardan görüntüler gelmekte ve yeni nesile bu ortamlar model oluşturmaktadır (Ötken 2010). Geleneksel oyunların doğal ve kendiliğinden oluşan alanları artık belirli tarih aralıklarına sıkıştırılmış, tarihleri önceden belirli yapay ortamlara dönüşmektedir.

Günümüzde her alanda görülen hızlı değişim yerel oyunları kente taşıyarak halk oyunlarının geleneksel yapısının ve sunuş biçiminin değişmesine neden olmuştur. Çoğunluğun beğenisini kazanma yoluyla sahne sanatına dönüşen “Türk halk oyunları”, yaygın bir faaliyet haline dönüşmüş, kırsaldakinden farklı işlevlerle topluma yeni kazanımlar getirmiştir (Ünlü, 2009).

Son yıllarda Türk Halk Oyunlarının en yoğun biçimde sergilendiği ve farklı grupların bir araya gelerek rekabet ettikleri ortamlar, halk oyunları yarışmalarıdır. Türk halk oyunları alanında yapılan yarışmalar ve profesyonel gösterilerin günümüzde hayli popüler bir hal alması ve özel dans gruplarına olan ilginin gitgide artması sonucunda halk dansları, yaşadığı ve yeşerdiği toplumdan koparak yeni bir karaktere bürünmeye yüz tutmaktadır. Bununla birlikte, halk oyunları çalışmalarının bir çoğunluğundaki başlıca hedefin kurum ve kuruluşlarca düzenlenen halk oyunları yarışmalarına katılıp ödül kazanmak olduğu varsayımıyla; oyun eğitimi ve çalışma sürecindeki örgütlenme biçimi ve topluluk içindeki ilişkiler bu tutuma göre şekillenmektedir.

Tüm bu süreçler içinde en belirleyici özne, yarışma sonunda ödül kazanabilme hedefine yönelik bir çalışma sürecini planlayan ve sürdüren oyun eğitimcisidir. Eğitim sonunda topluluğun tü-

münden beklenen davranış, eğitmen tarafından belirlenmiş hareketlerin ve patenlerin *hatasız* bir şekilde uygulamasıdır.

Popüler sürecin getirdiği renkli dünyanın görsel ve işitsel olarak seyirciye sunumu açısından bakıldığında, iyi bir iletişimin gerçekleşmesini sağlayan unsurlardan biri de hedef kitlenin dikkatini çekecek kriterlerde eser sunmaktır (Aşkar, 2011). Burada planlanıp yürütülen süreç aslında ürün-sonuç odaklı bir süreçtir, diğer bir deyişle performans modeli olarak da isimlendirilebilir. Öğrenciler, profesyonel dansçıların (Elit) yeterlik seviyesine ulaşabilmek için teknik anlamda sürekli çalıştırılmaktadırlar. Dansçılar, yaratıcılık ve bireyselliğe izin verilmeden, yöresel tavır ve icra şekilleri ikinci planda tutularak yarışma yönetmeliğinde yer alan kriterlere göre hazırlanmaktadır. Bu sayede üst düzey teknik beceri geliştirilmesi hedeflenmektedir. Sonuç odaklı bir çalışmanın sonunda mutlaka bir ürün beklenmektedir. Ürün odaklı yapılan bu değişiklikler ve kullanılan sahne teknikleri neticesinde artık istenilen kalitede dans becerilerinin sergilendiği, kültürel bir olgunun sahne sanatlarına dönüşmüş hali elde edilmektedir. Burada ürün, seyircinin ne görmek istediği ve halk oyunları gösterilerinin popüler kültür sürecine uyumlu bir takım değişikliklere zorunlu bırakıldığı bir süreç çıktısıdır.

Bireysellikten uzak toplu ve hatasız dans etme çabası, günümüzde yapılan yarışmaların esasını oluşturmaktadır. Birlik ve beraberlik kıstaslarının boy, sabitlenmiş mimik ve sahne patenlerinin düzgünlüğü gibi detaylara indirildiği bu tek tipçilik, oyunlarda aranması gereken yöresel özellikler, mahalli icra tarzları vb. gibi temel unsurların önüne geçmiş bulunmaktadır (Ünlü, 2009).

Oyun eğitmenleri jüri ve izleyicilere daha *mükemmel* görünebilmek amacıyla; kostümden oyun adımlarına, jest-mimik ve makyaja kadar tüm sahne unsurlarını tek tipleştirmektedir. Yarışmaların başında ve sonunda yapılan seremoniler ve hep bir ağızdan okunup söylenen türküler yoluyla da; seyirciye maddi ve manevi *etik değerlere* saygılı, birbirini seven bir camia manzarası sunulmaktadır.

Değer, bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel unsurlarını kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünüdür ifade eder (TDK). Değerler; bir gruba ya da topluma üye olanların uymak durumunda oldukları genelleşmiş ahlaki inançlardır. Neyin iyi, güzel ve doğru; neyin kötü, çirkin ve yanlış olduğunu gösteren kriterlerdir (Sönmez 2016).

Değerler davranışların kaynaklarını oluşturduğu gibi ölçütlerini de belirler. Belirli bir davranış oluşturmada etkin olan değer onun nasıl olduğuna da karar verir. Değerler bir kişinin veya sosyal grubun kabul ettiği standartlar, inançlar veya davranış ilkeleridir (Sarı, 2005).

Etik değerler, kişinin hayatı boyunca gelişmeye devam eder ve insanlarla karşılıklı ilişkilerinden dolayı kazandığı deneyimlerden etkilenir. Bireyler sahip oldukları etik değerleri, ailelerinden, arkadaşlarından, aldıkları eğitimden ve yaşam tecrübelerinden öğrendikleri ile geliştirirler (İşgüden 2007). Etik değer insan ve davranışıyla ilgilidir. Bir davranışın etik değerlere uygun olduğu veya olmadığı sadece birey tarafından değil, toplumun etik değerleri tarafından da belirlenmektedir. Birey ve toplum arasında kurulan ilişkilerin temelini oluşturan normlar, kurallar, doğru veya yanlış, iyi veya kötü gibi ahlaki konuları ele almaktadır.

Etik kavramı, Yunanca *ethos* sözcüğünden gelen; davranış biçimini ifade eden ahlaki değerler statüsü olarak tanımlanır. Ahlak sözcüğünün İngilizce de karşılığının *ethics* olması nedeniyle ahlak, Türkçe’de birbirlerinin yerine kullanılır. Ahlak, nasıl davranılmasına ilişkin, yazılı olmayan pratik kuralları kapsarken, etik daha somut kavramları içerir. Etik, ahlak felsefesidir ve iyi ya da kötü ayrımının yapılabilmesi için genel değerleri ifade etmektedir (Buyruk 2018).

Etik, her toplum ve mesleki gruplara göre bazı farklılıklar gösterse de genellikle benzer yapıdadır. Etik sorumluluk, yasalarda yer almayan ancak toplumun sosyal ve kültürel normlarına göre kalıplaşmış davranışları içermektedir. Etik davranışlar gösteren bir birey olabilmek için bireyin tarafsız, doğru ve eşit davranışlar sergilemesi ve kişisel haklara saygı göstermesi gerekliliği yukarıdaki bilgilerden yola çıkılarak söylenebilir.

Bu noktada mesleki etik, belli bir meslek grubuna ilişkin doğru ve yanlış davranışları inceleyerek, bireylerin sağduyulu seçimler yapmalarında onlara yol gösteren ilke ve değerler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır. Mesleki etiğin en önemli özelliği dürüstlük, adalet, eşitlik, saygı gibi temel ahlaki değerler üzerine her meslek için ayrı düzenlenmiş özel yazılı kuralları olan mesleki etik ilkelere meslek üyelerinin uyması gerekliliğidir (Dolaşır, 2009).

Etik değerlerin kabul gördüğü bir halk oyunları camiasında da, dansçılar ve rakipleri arasında saygı, güven ve dürüst iletişimin olduğu bir kültürel yapı olmalıdır.

Çalışmanın Amacı

Ülke genelinde hayli yoğun bir katılımcı kitlesi tarafından takip edilen ve çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla düzenlenen halk oyunları yarışmaları, rekabet/yarışma gerçekleştirilmesi amacıyla organize edilmektedir. Buradaki amaç, ulusal kültürün yaygınlaştırılarak yaşatılması ve bireylerin bütüncül bir (Sanatsal-Sosyal-Sportif) eğitim aracı olarak düşünülebilir.

Halk oyunları yarışmaları birçok boyutta değerlendirildiği gibi, toplumsal yapıya sahip olduğu için etik temellere dayalı, kültürel ve çok amaçlı bir uygulamadır. Etik ilişki, bir bireyin başka bir bireyle veya ait olduğu mesleki ya da kültürel toplumla olan değer ilişkileridir denilebilir.

Halk oyunları yarışmaları bu etik ilişkilerin sıklıkla yaşandığı kültürel ve sportif ortamlardan birisidir. Yapılan koreografik düzenlemeler grup olarak yapılan bir aktivite olduğundan etik ilişkilerin, dansçıların birbirleriyle olan etkileşim, iletişim ve kişisel performanslarında rolü oldukça önemlidir. Bu durum halk oyunları alanında dans etiğine duyulan ihtiyacı daha da iyi ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin çeşitli illerinde faaliyet gösteren dans kursları, halk oyunları kursları ve yarışma topluluklarının Dansa Yönelik Etik Değerlerinin incelenmesi bu çalışmanın konusunu ve amacını oluşturmaktadır.

Bu amaçla, çalışmaya katılan bireylerin;

- 1- Cinsiyetlerine
- 2- Yaşlarına
- 3- Dans ettiği kurum-kuruluşa
- 4- Kaç yıldır halk oyunu oynadıklarına
- 5- Profesyonel dans gruplarında olan deneyimlerine
- 6- Yarışma ekiplerindeki deneyim durumlarına
- 7- Farklı dans türü deneyimlerine
- 8- Oynadıkları halk oyunu türlerine göre, Dansa Yönelik Etik Davranışlarının hangi düzeyde ve yönde olduğu sorularına cevap aranacaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Türkiye'nin farklı illerinde faaliyet gösteren çeşitli kurum ve kuruluşlara ait dans kursları, halk oyunları kursları ve halk oyunları yarışma topluluklarının Danstaki Etik Değer düzeylerinin incelenmesini amaçlayan bu çalışma betimsel tür ve nicel bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı-Betimsel tasarımda; bir durumun, koşulun, insanın, ilişkinin “ne olduğu” tasvir, tarif ve açıklığa kavuşturma anlamına gelir. Böylece belli değişkenlerin özellikleri hakkındaki temel bilgileri sağlar (Erdoğan, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin farklı 12 ilinde dans kursları, halk oyunları kursları ve halk oyunları alanında yarışmaya girecek ve halen hazırlanmakta olan halk oyunları grupları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Eylül 2019 - Şubat 2020 ayları arasında faaliyetlere katılan 405 kadın ve 330 erkek (n=735) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan dansçılara ait demografik özellikler ve illere göre dağılımları tablo 1 ve 2'de gösterilmiştir.

Örneklem genel tarama modeline göre oluşturulmuştur. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2009: 77-79).

Tablo 1. Katılımcıların Bireysel Özellikleri Dağılımı

	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Kadın	405	55,1
	Erkek	330	44,9
	Toplam	735	100,0
Yaş	11-15 yaş arası	78	10,6
	15-17 yaş arası	223	30,3
	18-20 yaş arası	151	20,5
	21-23 yaş arası	95	12,9
	24-26 yaş arası	66	9,0
	27 yaş ve üstü	122	16,6
	Toplam	735	100,0
Halk Oyunları Deneyim Yılları	1-3 Yıl arası	353	48,0
	4-7 yıl arası	260	35,4
	8-11 yıl arası	47	6,4
	12-15 yıl arası	35	4,8
	16 ve üstü	40	5,4
	Toplam	735	100,0

	Var	615	83,7
Sahne Deneyimi	Yok	120	16,3
	Toplam	735	100,0
	Üniversite Topluluğu	112	15,2
Dans Ettiği Kurum	Kulüp-Dernek	565	76,9
	Özel Dans Topluluğu	58	7,9
	Toplam	735	100
	Evet	510	69,4
Yarışma Ekip Deneyimi	Hayır	225	30,6
	Toplam	735	100
	Evet	269	36,6
Profesyonel Dans Gruplarında Deneyim	Hayır	466	63,4
	Toplam	735	100
	Evet	158	21,5
Farklı Dans Türleri Deneyimi	Hayır	577	78,5
	Toplam	735	100
	Yok	577	78,5
	Bale	30	4,1
	Latin Dansları	61	8,3
	Salon Dansları	17	2,3
Hangi Dans Türleri	Modern Dans	28	3,8
	Diğer	21	2,9
	Toplam	735	100
	Birden çok yöre	257	35,0
	Zeybek	106	14,4
	Kaşıklı	56	7,6
Katılımcıların Oynadıkları Oyun Türleri	Halay	87	11,8
	Horon	91	12,4
	Teke	120	16,3
	Kafkas	18	2,4
	Toplam	735	100,0

Tablo 2: Katılımcıların İllere Göre Cinsiyet Dağılımları

	Kadın	%	Erkek	%	N	%
İzmir	66	16,3	60	18,2	126	17,1
Eskişehir	49	12,1	26	7,9	75	10,2
Samsun	32	7,9	37	11,2	69	9,4
Kayseri	19	4,7	18	5,5	37	5,0
Antalya	41	10,1	20	6,1	61	8,3
Artvin	54	13,3	33	10,0	87	11,8
Kütahya	22	5,4	25	7,6	47	6,4
Isparta	24	5,9	26	7,9	50	6,8
Burdur	30	7,4	22	6,7	52	7,1
Bursa	22	5,4	14	4,2	36	4,9
Afyon	18	4,4	19	5,8	37	5,0
Van	28	6,9	30	9,1	58	7,9
Toplam	405	100,0	330	100,0	735	100,0

Veri Toplama Aracı

Taşkıran ve diğ. (2009) tarafından geliştirilmiş ve toplam 21 maddeden oluşan “Danstaki Etik Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 21 tutum maddesinden oluşup beşli Likert tipindedir (5=Kesinlikle Evet, 4=Evet, 3=Emin Değilim, 2= Hayır, 1= Kesinlikle Hayır). Ölçekten alınan yüksek puan Danstaki Etik Değerlere yönelik davranış ve tutumların yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında 46 madde için alınan uzman görüşü ve pilot uygulaması sonrasında 8 ifade ölçekten çıkarılmış ve 38 madde ile uygulamaya geçilmiştir. Elde edilen verilerden yapılan Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (AFA ve DFA) sonucunda 21 maddelik geçerli ve güvenilir bir ölçek elde edilmiştir. Ölçekte 12 soru ters olarak sorulmuştur. Ölçeğin 21 maddelik faktör analizine uygunluğu testi sonucuna göre KMO değeri 0,70 olarak bulunmuş, 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir ölçek olduğu ($p<0,05$) sonucuna varıl-

miştir. Bartlett's testi sonucuna göre elde edilen değerler 1454,356 ve $p=0,001$ olarak tespit edilmiştir. Tek faktörden oluşan ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=,860$ olarak bulunmuştur.

Katılımcıların demografik bilgilerinin elde edilmesinde, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmaya ait veriler, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının Güz dönemi ara sınavlarından sonraki üç haftalık ara tatilde (Ocak 15- Şubat 10) elde edilmiştir. DET Ölçeği; Ekim, Kasım, Aralık, Ocak, Şubat aylarında Türkiye'nin farklı illerinde dans ve halk oyunları kurslarına katılan kursiyerler ve halk oyunları yarışmalarına katılmak amacıyla çalışmalarını sürdüren kulüp ve derneklerde dans eden, farklı yaş aralığında ve farklı meslek gruplarına mensup toplam 735 dansçıya uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Uygulanan ölçek sonucunda elde edilen veriler SPSS (sürüm 20.0) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada belirlenen değişkenler yönünden çalışmaya katılan dansçıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla, "frekans ve yüzdelik" hesaplamaları yapılmıştır. Çeşitli değişkenler bakımından "Danstaki Etik Değerler Ölçeğine" verilen toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla veriler üzerinde Normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılıma uygun olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmada Non-Parametrik testlerden Mann Whitney-U, Kruskal Wallis ve Post-Hoc- Tamhane testlerinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan dansçıların Danstaki Etik Değer Davranışlarının çeşitli değişkenler bakımından hangi düzeyde olduğu yönünde yapılan analizlerin sonuçları yer almaktadır.

Türkiye'nin farklı illerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren dernek ve kulüp çalışmalarına katılan bireylerin DET ölçeğine verdikleri puan ortalamaları bakımından verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu Testi sonuçları tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu (Kolmogorov-Smirnov) Testi

	Statistic	N	Sig.
Kadın	,066	405	,000
Erkek	,074	330	,000

Tablo 3'e göre, çalışmaya katılan bireylerin toplam sayısının $N=735$ olduğu görülmektedir. Katılımcı sayısının 50'den büyük olması durumunda kullanılacak olan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre; hem kadınlar hem de erkekler açısından puan ortalamalarının $p=,000$ ($p>0,05$) olduğu gözlenmemiştir. Bu sonuçlara göre çalışmada kullanılacak verilen normal dağılıma uygun olmadığı görülmektedir.

Çalışmaya bundan sonraki kısımda parametrik olmayan testler ile (Non-Parametrik) devam edilecektir.

Tablo 4: Cinsiyetleri Bakımından Katılımcıların DED Davranışlarının Mann Whitney-U Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Std. Sapma	Sig. (2-tailed)
Cinsiyet	Kadın	405	3,92	374,20	0,45	0,381
	Erkek	330	3,89	360,40	0,49	

Cinsiyet değişkeni bakımından tablo 4 incelendiğinde, kadın ve erkek dansçıların Danstaki Etik davranışlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği gözlenmektedir $p = 0,381$ ($p > .05$). Kadın dansçıların puan ortalaması ile ($\bar{x}=3,92$) erkek dansçıların puan ortalamalarının ($\bar{x}=3,89$) birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Bu durumda, hem kadın hem de erkek dansçıların danstaki etik değer davranışlarının olumlu yönde olduğu söylenebilir.

Tablo 5: Yaşları Bakımından Katılımcıların DED Davranışlarının Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
Katılımcıların Yaşları	11-15 yaş arası	78	3,80	303,46	0,015
	15-17 yaş	223	3,96	394,84	
	18-20 yaş	151	3,87	346,39	
	21-23 yaş	95	3,90	361,17	
	24-26 yaş	66	3,97	400,98	
	27 ve üstü yaş	122	3,91	374,42	
	Toplam	735			

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan dansçıların Danstaki Etik davranışlarının yaş değişkenine göre farklılık gösterdiği gözlenmektedir $p = 0,015$ ($p < 0,05$). Puan ortalamaları dikkate alındığında 11-15 yaş grubu gençlerin sıra ortalamalarının (SO=303,46), diğer yaş gruplarına oranla (11-15 yaş SO=394,84; 15-17 yaş SO=394,84; 18-20 yaş SO=346,39; 21-23 yaş SO=361,17; 24-26 yaş SO=400,98; 27 yaş ve üstü SO=374,42), daha düşük olduğu gözlenmektedir.

Bu durumda, 11-15 yaş grubu dansçıların, danstaki etik davranışlar lehinde pozitif yönde oldukları ancak diğer yaş gruplarındaki dansçılara göre danstaki etik davranışlarının daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Dans Ettikleri Kurum/Kuruluşlar Bakımından Katılımcıların DED Davranışlarının Kruskal-Wallis Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
Dans Ettiği Kurum/kuruluşlar	Üniversite Topluluğu	112	3,88	355,62	0,112
	Kulüp/Dernek	565	3,91	364,83	
	Özel Dans Topluluğu	58	4,01	422,76	
	Toplam	735			

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan dansçıların Danstaki Etik davranışlarının, dans ettikleri kurum/kuruluşlar bakımından farklılık göstermediği gözlenmektedir $p=0,112$ ($p > 0,05$).

Bu durumda, araştırmaya katılan dansçıların dans ettikleri kurum/kuruluşlar bakımından dans-taki etik davranışlarının fark göstermediği ve olumlu yönde olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Halk Oyunları Oynadıkları Yıllar Bakımından DED Davranışlarının Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
aç Yıldır Halk Oyunları Oynuyorlar	1-3 Yıl arası	353	3,85	340,76	0,000
	4-7 yıl arası	260	3,91	366,09	
	8-11 yıl arası	47	4,04	438,41	
	12-15 yıl arası	35	4,21	518,21	
	16 ve üstü	40	3,98	406,63	
	Toplam	735			

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan dansçıların halk oyunu oynadıkları yıllar bakımından aralarında anlamlı bir fark olduğu gözlenmektedir ($p=0,000$; $p < ,05$). Aritmetik puan ortalamaları ve sıra ortalamaları dikkate alındığında 12-15 yıl halk oyunu oynamış bireylerin, diğer katılımcılara göre daha yüksek ($\bar{x}=4,21$; $SO=518,21$) etik davranış tutumlarına sahip olduğu söylenebilir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc test sonuçları tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Halk Oyunları Oynadıkları Yıllar Bakımından DED Davranışlarının Post Hoc Testi Sonuçları

	Tecrübe Yılı	Ort.	Sig.
12-15 yıl arası	1-3 Yıl arası	0,35	0,000
	4-7 yıl arası	0,29	0,005
	8-11 yıl arası	0,16	0,590
	16 yıl ve üstü	0,22	0,186

Tablo 8’e göre 12-15 yıl halk oyunu oynamış bireyler ile 1-3 yıl ($p=0,000$) ve 4-7 yıl ($p=0,005$) oynamış bireyler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Bu durumda, 12-15 yıl halk oyunu oynamış bireylerin, araştırmaya katılan diğer dansçılara göre danstaki etik davranışlarının daha olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 9: Profesyonel Dans Grubu Deneyimleri Bakımından DED Davranışlarının Mann Whitney-U Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
Profesyonel Dans Grubu Deneyimleri	Var	269	3,98	408,00	0,000
	Yok	466	3,87	344,91	
	Toplam	735			

Tablo 9’a göre, araştırmaya katılan dansçılar içinde profesyonel dans grubu deneyimi olanlar ($\bar{x}= 3,98$; $SO=408,00$) ile olmayanlar ($\bar{x}=3,87$; $SO=344,91$) arasında anlamlı derece farklılık olduğu $p= 0,000$ ($p < 0,05$) görülmektedir.

Bu durumda her iki grubun da danstaki etik davranışlarının pozitif yönde olduğu ancak profesyonel dans gruplarında deneyim sahibi olan dansçıların, deneyim sahibi olmayan dansçılara oranla daha olumlu tutum içinde olduğu söylenebilir.

Tablo 10: Yarışma Grubu Deneyimleri Bakımından DED Davranışlarının Mann Whitney-U Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
Yarışma Grubu Deneyimleri	Var	510	3,94	383,03	0,004
	Yok	225	3,84	333,94	
	Toplam	735			

Tablo 10'a göre, araştırmaya katılan dansçıların, yarışma deneyimi olan dansçılar ile ($\bar{x}=3,94$; SO=383,03) deneyim sahibi olmayan dansçılar arasında ($\bar{x}=3,84$; SO=333,94) arasında anlamlı derecede fark olduğu görülmektedir $p=0,004$ ($p < 0,5$).

Bu durumda, araştırmaya katılan dansçılardan yarışma grubu deneyimi olanların, yarışma deneyimi olmayan dansçılara oranla danstaki etik davranışları daha olumlu yöndedir denebilir.

Tablo 11: Farklı Tür Dans Deneyimleri Bakımından DED Davranışlarının Mann Whitney-U Testi

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig. (2-tailed)
Farklı Dans Türleri Deneyimleri	Var	158	4,01	420,12	0,000
	Yok	577	3,88	353,72	
	Toplam	735			

Tablo 11'e göre, araştırmaya katılan dansçılardan farklı türde dans deneyimi olanların ($\bar{x}=4,01$, SO; 420,12), olmayanlara oranla ($\bar{x}=353,72$; SO=353,72) danstaki etik davranışlarının anlamlı derece farklı olduğu görülmektedir $p= 0,000$ ($p < ,05$).

Bu durumda, araştırmaya katılan dansçılardan her iki grubun da danstaki etik davranışlarının pozitif yönde olduğu ancak farklı türde dans deneyimi olanların (SO=420,12), olmayanlara (SO=3,88) göre danstaki etik davranışlarının daha olumlu yönde olduğu söylenebilir.

Tablo 12:Oynadıkları Halk Oyunu Türleri Bakımından DED Davranışlarının Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Sıra Ort.	Sig.(2-tailed)
Oynadıkları Halk Oyunu Türleri	Birden Çok Yöre	257	4,00	413,53	0,000
	Zeybek	106	3,69	256,24	
	Kaşıklı	56	3,89	357,00	
	Halay	87	4,05	442,52	
	Horon	91	3,96	391,02	
	Teke	120	3,76	293,34	

Kafkas	18	4,03	431,30
Total	735		

Tablo 12'ye göre, araştırmaya katılan dansçıların oynadıkları halk oyunları türlerine göre dans-taki etik değer davranışları arasında anlamlı derecede fark olduğu görülmektedir $p= 0,00$ ($p<0,05$). Dansçıların ölçeğe verdikleri puan ortalamaları dikkate alındığında Zeybek türü oyun oynayan dansçıların sıra ortalamalarının ($SO=256,24$) ve teke türü halk oyunu oynayan dansçıların sıra ortalamalarının ($SO=293,34$) diğer halk oyunları türlerini oynayan dansçıların ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir.

Bu durumda, araştırmaya katılan Zeybek ve Teke türü halk oyunu oynayan dansçıların dans-taki etik davranışları diğer türleri oynayan halk oyunu dansçılarına oranla daha düşüktür denebilir.

Tablo 13: Araştırmaya Katılan Dansçıların, Dans-taki Etik Davranış Düzeyleri

	İfadeler	N	$\bar{X}$	S.S
S1	Bir arkadaşım dans malzemesini kaybettiğinde ona yardımcı olurum.	735	4,42	,761
S2	Başrolde dans eden arkadaşımın yerine geçebilmek için onu sakatlamaya çalışırım	735	4,44	,937
S3	Gösteri esnasında kendimi ispatlamak için koreografiyi kendime göre değiştirerek uygulamam	735	4,30	1,004
S4	Gösteriye bir gün kala başka bir grubun başrol teklifini kabul ederim	735	4,40	,970
S5	Arkadaşıma antrenman saatini yanlış söylerim.	735	4,57	,841
S6	Koreografide karşı cinsle yakın temasta bulunmam gerekiyorsa dans etmem	735	4,25	1,013
S7	Grup arkadaşlarımdan biriyle tartışsam dans grubunu bırakır, o grupla dans etmem	735	4,25	1,005
S8	Herhangi bir kişisel problemimden dolayı dans grubumu yarı yolda bırakırım.	735	4,22	1,011
S9	Dans çalışmalarında arkadaşlarımdan birinin hareketi yanlış uyguladığını görürsem, ona hareketin doğrusunu gösteririm.	735	4,37	,817
S10	Gösteri esnasında sakatlanırsam dans etmeye devam ederim.	735	3,75	1,110
S11	Dans ederken seyirci protestosuyla karşılaşsam dans etmeye devam ederim	735	4,06	1,093
S12	Eğitmenimle anlaşamadığım bir konu olursa koreografiyi başkalarına kötülerim	735	4,35	1,003
S13	Grup arkadaşım koreografiyi yanlış uyguladığında onu kamufle ederim.	735	3,92	1,163
S14	Eğitmenimin duygusal hislerinden yararlanarak kendimi ön plana çıkarmaya çalışırım.	735	4,43	,884
S15	Grup arkadaşımın bir problem yaşadysam o gün dans etmek istemem.	735	4,05	1,000
S16	Bir dans Yarışmasında rakip gruba herhangi bir durumda (malzeme, sağlık vb.) yardımda bulunurum.	735	3,80	1,249
S17	Arkadaşımdan performansım hakkındaki düşüncelerine önem veririm	735	4,08	1,022
S18	Gösteri esnasında koreografiyi unutursam dans etmeye devam ederim.	735	4,10	,903
S19	Başka bir dans grubundan bir kişi benden uygulamada zorlandığı bir hareket için yardım isterse ona yardım ederim.	735	3,71	1,288
S20	Rakip grubun koreografisini gizli yollardan öğrenmeye çalışırım.	735	3,76	1,195
S21	Rakip grubun koreografisini daha önceden görürsem beğendiğim yerleri kendi koreografimize eklerim.	735	3,93	1,061

Tablo 13 incelendiğinde, araştırmaya katılan dansçıların ölçeğe verdikleri puan ortalamalarına göre, en yüksek aritmetik ortalamanın “Arkadaşıma antrenman saatini yanlış söylerim (söylemem)” $\bar{x}=4,57$ olduğu, en düşük aritmetik ortalamanın ise “Başka bir dans grubundan bir kişiden uygulamada zorlandığı bir hareket için yardım isterse ona yardım ederim” $\bar{x}=3,71$ olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye’nin çeşitli illerinde faaliyet gösteren dans kursları, halk oyunları kursları ve yarışma topluluklarının Dansa Yönelik Etik Değerlerinin bazı değişkenler bakımından incelenmesi konu alan bu çalışmanın bulguları, ilgili bölümlerin içinde tablolar halinde belirtilerek yorumlanması yapılmıştır.

Araştırmaya katılan dansçıların dansdaki etik değerler ölçeğine verdiği yanıtların aritmetik ortalamasına göre dansçıların etik değer davranışları ortalamasının üstünde olduğu ve etik ilkelere uygun davrandıkları sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{x}=4,15 \pm 0,1$).

İlgili alayazın tarandığında dansa yönelik etik ilkeler ve meslek etiğine ilişkin çalışmaların yok denecek kadar az olmasından dolayı tartışma kısmında verilecek örnekler çoğunlukla farklı meslek gruplarından olacaktır. Certel vd. antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerini değerlendirdikleri çalışmalarında (2018), “Antrenörlerin mesleki etik ilkelere ortalamasının üstünde uygun davrandıkları” sonucuna ulaşmışlardır. Dolaşır ise, antrenörlerin Mesleki Etik İlkeler Uyma Düzeylerine İlişkin Antrenör ve Sporcu Görüşlerini incelediği çalışmasında (2005), “Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerine ilişkin görüşleri, sporcu görüşlerinden daha yüksek bulunmuştur.” sonucuna ulaşmıştır. Helvacı, İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışı Gösterme Düzeylerine ilişkin yaptığı çalışmasında (2010), “Okul yöneticilerinin etik davranışlar bağlamında; iletişimsel, iklimsel ve davranışsal etik boyutlarında gösterdikleri davranışlar orta düzeyde; örgütsel karar verme boyutunda etik davranışları ise çok düzeyindedir” sonucuna ulaşmıştır. Bu örnek çalışmalar ve sonuçları, bu çalışmayı ve sonuçlarını destekler nitelikte sonuçlar göstermektedir.

Bireyler halk oyunları çalışmalarına farklı amaçlarla katılmaktadırlar. Çoğunlukla bu amaçlar hem sosyal hem kültürel hem de sportif anlamda doyum elde edebilmek amacıyla olmaktadır. Halk oyunları çalışmalarının bu ihtiyaçları karşıladığına ilişkin literatürde birçok araştırma bulunmaktadır (Hacıcaferoğlu vd. 2014, Tohumat ve Arabacı 2017, Yol vd. 2019, Eroğlu ve Köktaş 2020).

Doğan (2011) çalışmasında, Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu, halk oyunlarındaki arkadaşlarıyla farklı zamanlarda da bir araya geldiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç, halk oyunları aracılığıyla bir araya gelen bireylerin, günlük yaşantılarında da bir araya gelerek, kendi aralarında birleşme, kaynaşma ve bir bütünlük sağladıklarının göstergesi olarak kabul edilebilir ve buradan da bireyin sosyalleşmesinde halk oyunlarının önemli bir etken olduğu söylenebilir” sonucuna ulaşmıştır. Şiraz (2008) çalışmasında, “bireylerin halk oyunları çalışmalarına yönelimlerinde halk müziğini sevmek, halkoyunları giysilerinden hoşlanma, yeni beceriler kazanma isteği gibi bireysel faktörlerin yanı sıra, , kültürümüzü öğrenme isteği; toplumsal faktörlerden ise ekip çalışmasını sevmek, yeni arkadaşlar edinme, boş zamanları değerlendirme gibi kültürel faktörlerin de etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır”. Uslu (2013) çalışmasında, halk oyunları çalışmalarına katılan üniversite öğrencilerinin, sosyalleşme konusunda halk oyunlarını önemli bir araç olarak görmekte, boş zamanlarını iyi değerlendirmek ve yeni arkadaşlar edinmek, değişik yerle-

ri ve kültürleri tanıyarak, kültürlenmeyi sağlamak ve arttırmak amacıyla halk oyunlarına yöneleceklerini belirtmiştir. Öğrenciler, bu çalışmalarla, kendilerine olan özgüven duygusunu arttırmak, stresten uzaklaşmak ve rahatlamak, konsantrasyon sağlamak gibi olumlu kazanımlarla psikolojik açıdan gelişme kaydettiklerini belirtmişlerdir” sonucuna ulaşmıştır. Kurtişoğlu vd. (2015) “10 haftalık aerobik özelliğe sahip halk oyunları çalışmalarının ağırlık ve BKİ değerlerini azalttığı, kol hareket sürati, denge, çeviklik, bacak kuvveti ve kardiyorespiratör dayanıklılığı geliştirdiği tespit edilmiştir” sonucuna ulaşmışlardır.

Dans etiğinin amacı; dansçılara, dans alanında kabul görülebilecek evrensel etik değerlerin ilke olarak benimsetilmesiyle bu değerlerin sanatsal ve kültürel ortamlarda davranış boyutunda sergilenmesinin sağlanması olmalıdır. Buradaki davranış ilkeleri çoğunlukla neyin yapıp, neyin yapılmaması veya neyin yapılmasına izin verileceği düşüncesidir. Toplumsal olarak da kabul görmüş olan bu ilkeler doğru hareket etme konusunda genel kabullerdir. Dansçıya aktarılması gereken bilgi değil, bu eğitsel düşüncenin kendisidir. Bir dansçının başka bir dansçıya, dans malzemesi veya hareket öğretimi konusunda yardım etmesi, koreografide belirlenmiş kurallara uyması, kişisel sorunlarını dans topluluğuna aksettirmeden rolüne devam etmesi bu temel ilkelere bazıları olarak sayılabilir. Koreograf ve eserine saygı duymak, elinden gelen gayreti göstermek, nezaket kurallarına uyarak partnerini veya grup arkadaşlarını hataları konusunda uyararak, kazanma ve kaybetme durumunda sağduyulu olabilmek, sanatın ve ruhunun değerini bileerek hareket etmek dans etiği konularını kapsayan diğer öğelerdir. Sadece kendi dansını iyi kabul eden, kendi kötü dansının sorumluluğunu almayan, rakibinin iyi dansını takdir etmeden yargılayan ve grup başarısından çok kendi bireysel performansı ile ilgilenen bir dansçı etikten söz etmek yanlış olacaktır. Çünkü dansdaki asıl başarı özgüven ve beceri gibi önemli zihinsel ve bedensel özelliklerin yanında dostluk, dayanışma gibi insani değerlere de bağlıdır.

Halk oyunlarımızı sahne sanatı bakımından ele alırken, konuya sadece prodüksiyon açısından değinildiğini düşünmek yersiz olmayacaktır. Yerel bir kültür ürünü olan halk oyunlarındaki değerlere, özellikle de hoşgörüye, yardımlaşmaya, dayanışmaya, hakça davranışlara ve rakibe karşı saygılı olmayı merkez olarak ele almak son derece önemlidir. Sanata, etnik ve siyasi kimliğinden arınmış olarak bakan bir dansçı, sanat ve sanatçı etiğini ve normlarını kendi kişiliği ile bütünleştirerek yeni bir karakter oluşturabilir, bu yönde yeni tutumlar ve davranışlar kazanabilir. Bu kazanımlar evrensel değerler ile birleşerek dans etiğini çok yüksek değerlere dönüştürebilir.

İdeal dans etiğinin gelişebilmesindeki en önemli görev ve sorumluluk burada şüphesiz bünyesinde dansa dönük çalışmalar yürüten kurumlar ve kuruluşlara düşmektedir. Bu kurumlar çalışmalarında açık, tarafsız, dürüst ve saygılı olma gibi evrensel değerleri benimseyerek, hedeflerini bu ilkelere bağlı bir biçimde belirlemeli ve dansçılarını da bu değerleri kazandırmanın yollarını aramalıdır.

Sonuç olarak, etik değer ve ilkelere göre oluşturulan sanatsal bakış açısıyla halk oyunlarımızın sanatsal gelişimi ve kültürün sürdürülebilirliği sağlam adımlarla evrensel bir boyut kazanacaktır. Türkiye’nin farklı illerinde halk oyunları kurslarına katılan ve yarışma ekiplerinde dans eden toplam 735 kişi ile yürütülen bu çalışmanın bulgularına göre, araştırmaya katılan halk oyunları dansçılarının dansdaki etik değerlere yönelik davranışlarının yüksek ($\bar{x}=4,15$) olduğu görülmektedir. Bu durumda halk oyunları dansçılarının, dansa kabul gören etik değerlere uygun davranıldığı ve dansdaki etik değer davranışlarının “yeterli düzeyde” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akbaba, Ayşe, Nur, Buyruk, (2018), “Muhasebede Etik, Mesleki Değerler, Etik Ve Tutum, Ies 4 Kapsamında İnceleme”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, S. 20 (Özel Sayı), s.762-778.
- Aşkar, Füsün, (2011), “Sanatsal İletişim Modeli: Sahne (Performans) Sanatları Üzerine Bir İnceleme”, Akademik Bakış Dergisi, S. 25.
- Certel, Zehra; Alkış, Algin; Gürpınar, Bahri, (2018), “ Antrenörlerin Mesleki Etik İlkelerine Uyuma Düzeylerinin Antrenör ve Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi”, Mediterranean Journal of Humanities, S. 2, C.VIII, s. 223-231.
- Doğan, Pınar Karacan, (2011), “Halk Oyunlarının Sosyal Bütünleşmeye Etkisi”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dolaşır, Semiyha, (2005), “Antrenörlerin Mesleki Etik İlkelerine Uyuma Düzeylerine İlişkin Antrenör Ve Sporcu Görüşleri” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, İ, (2007), “Pozitivist Metodoloji”, Erk Yayınları, 2. Baskı, Ankara.”
- Eroğlu, Erol; Köktan, Deniz, “Yaratıcı Drama Ve Türk Halk Oyun Dansları Çalışmalarının İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Gelişimine Etkisi”, TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, S. 20, s. 203-216.
- Hacıcaferoğlu, Serkan; Bozkuş Taner; Kızılkaya, Nezir, (Türk Halk Oyunlarına Katılan Bireylerin Halk Oyunlarına Başlama Sebeplerinin İncelenmesi”, Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi, C. 3, s. 7.
- Helvacı, M, Akif, (2010), “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışı Gösterme Düzeyleri”, Journal of World of Turks, S. 1, C. 2.
- İşgüden, Burcu, (2007), Sosyal Ve Kültürel Değerlerin Muhasebe Meslek Etiği Üzerine Etkileri”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Karasar, Niyazi, (2009), “Bilimsel Araştırma Yöntemi”, Nobel Yayın, 19. Baskı, Ankara.
- Kurtişoğlu, Bülent, (1998), “Türk Halk Oyunlarında Sahneleme Aşamaları”, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurtişoğlu, Bülent; Özcan, Gülsüm, Hatipoğlu; Özcan, Sancar, (2015), “ Obezite ve Dans; Halk Oyunları Örnekleme”, 1. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi E - Bildiriler Kitabı, s. 33.
- Okdan, Hale, Yamaner, (2015).” Etnografik Malzemenin Sanatsal Kullanımı: Alandan Sahneye Balıkesir “Köy Havası” Oyunu Örneği”, Akademik Bakış Dergisi, S. 52.
- Ötken, Nihal, (2010), “Geleneksel ve Yeni Uygulamalar Üzerinden Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Kadın ve Bedenin İmgeleri”, Yedi Dokuz Eylül GSF Dergisi, S. 4, s:49-54.
- Sarı, Enver, (2005), “Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi Örneği” Değerler Eğitimi Dergisi, S. 3, C. 10, s. 73-88.
- Sönmez, Çiğdem, (2016), “Farkında Olmadığının Farkında Mısınız”, Mevsimler Kitap, İstanbul).

Şiraz, Murat, (2008), Türk Halk Oyunlarıyla İlgilenen Bireylerin Halk Oyunlarına Yöneliş Sebep-
leri (Konya İli Örneği)", Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

TDK, Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>

Tohumat, Murat; Arabacı, Ramiz, (2017), "Halk Oyunları Çalışmalarının Çocukların Fiziksel
Uygunluklarına Etkisi", İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,
C.4, S.1, s. 16-27.

Tuncel, Semiyha, Dolaşır; Büyüköztürk, Şenel, (2009), "Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri
Nelerdir? Nasıl Ölçülür? Ölçek Geliştirme: Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirliği", Spormet-
re Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C.VII, S. 4, s. 159-168.

Uslu, Mustafa, (2013), "Halk Oyunları Çalışmalarının Üniversite Öğrencilerinin Psikososyal
Gelişimlerine Etkisi", Akademik Bakış Dergisi, S. 39.

Ünlü, Ömer, Barbaros, (2009), "Dans Tiyatrosunun Oluşumunda Dans Antropolojisinden
Yararlanma Yolları ve Anadolu Danslarından Model Önerileri", Dokuz Eylül Üniversi-
tesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Yol Yeliz; Nalçakan Gülbin Rudarlı; Okdan, Bora; Nalçakan, Mesut, (2019), "Genç Halk
Oyunları Dansçıların Denge Performanslarının Belirlenmesi", Niğde Üniversitesi Be-
den Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi C. 13, S. 3.